

актуалізацією особистості. Це стало підставою для доцільності поглибленого вивчення проблеми, зокрема вивчення успішності соціально-психологічної адаптованості студентів у зв'язку з успішністю їх професійної самоактуалізації у межах ВНЗ.

Було виявлено, що у досліджуваній групі студентів найбільш виразним є середній рівень соціально-психологічної адаптації, який проявляється у поведінкових стереотипах, ригідності та залежності від групи. Студенти найбільшою мірою характеризуються середнім рівнем професійної самоактуалізації, що включає в себе результати виявлення рівнів знань про себе, мотивів майбутньої професійної діяльності та успішності у навчанні студентів, у яких виразно проявляються достатня усвідомленість вибору професії, адекватність цілей; спрямованість на навчально-професійну діяльність; реалізація своїх знань, вмінь, навичок та якості навчальної діяльності загалом.

Для визначення наявності зв'язку між загальним рівнем соціально - психологічної адаптації та професійної самоактуалізації, а також її показниками, використовувався кореляційний аналіз, який показав його наявність на вищому рівні. Таким чином, результати аналізу даних стали підставою для висновку: чим вищий рівень професійної самоактуалізації особистості загалом та окремими її показниками, тим вищий рівень її соціально-психологічної адаптації. Тобто, отримані дані показують, що важливим засобом підвищення соціально-психологічної адаптації студентів є можливість їх професійної самоактуалізації та зниження загального рівня тривожності в умовах ВНЗ.

ЗДАТНІСТЬ ДО ЕМПАТІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ В ЮНАЦЬКОМУ ВІПІ

Войтенко Ю., студент ННІПІ НАВС

Науковий керівник: к.психн., доцент, доцент кафедри психології та педагогіки ННІПІ НАВС Ніколенко Д.О.

Діяльність людини, її поведінка завжди викликають позитивне або негативне ставлення до неї. Ставлення до дійсності відображається в мозку й переживається як певна реакція у вигляді емоцій, а саме задоволення або незадоволення, радість, сум, гнів, сором.

Емоції та почуття здійснюють сигнальну та регульовальну функції, спонукають людину до знань, праці, вчинків або стримують її; вони органічно взаємопов'язані, але за змістом і формою переживання вони не тотожні.

Світ емоцій людини багатогранний. Емоцій стільки, скільки ситуацій, в яких перебуває особистість. В цілому почуття й емоції змінюються контрастно в таких напрямках

- 1) задоволення (присмне переживання);
- 2) незадоволення (неприсмне переживання);
- 3) подвійне (амбівалентне);
- 4) невизначене ставлення до дійсності.

Термін «Емпатія» вперше з'явився в англійському словнику в 1912 р. і був близький поняттю «симпатія». Виник він на основі німецького слова *einnehmen* (дослівне значення - проникнення), застосованого Липпсом

(Lipps T.) в 1885 р. у зв'язку з психологічною теорією впливу мистецтва. Одне з найбільш раних визначень емпатії знаходимо в роботі З. Фрейда «Дотепність і його відношення до несвідомого» (1905): «Ми враховуємо психічний стан пацієнта, ставимо себе в цей стан і намагаємося зрозуміти його, порівнюючи його зі своїм власним».

Розвиток емпатії - це процес формування етичних мотивів, що діють мимоволі, мотивації на користь іншого. За допомогою емпатії відбувається залучення дитини до світу переживань інших людей, формується уявлення про цінність іншого, розвивається і закріплюється потреба в благополуччі інших людей.

В свою чергу недостатній розвиток емпатії людини може бути чинником виникнення конфліктів та непорозумінь, як в міжособистісному плані, так і в більш широкому, на рівні між суспільствами. Також це може призвести до більш негативних наслідків. Тут можна назвати злочини, які вчинені людьми на базі жорстокості, цинізму, садизму.

Тема емпатії на сьогодні достатньо розглянута на всіх вікових етапах в житті людини. Однак не дивлячись на це дослідження даного феномену продовжуються. В нашій роботі ми висвітлюємо особливості прояву емпатії саме в юнацькому віці.

Досліджувана вибірка в роботі складалася з 30 осіб юнацького віку (віком від 17 до 25 років). Для виявлення прояву емпатії та її зв'язку з особливостями емоційної сфери були використані такі методики:

«Шкала емоційного відгуку» А. Мергабяна та Н. Епштейна;

Методика діагностики рівня емпатичних здібностей В. В. Бойко. (Тест на емпатію Бойко);

Тест емпатійного потенціалу особистості (І.М. Юсупов);

Диференціальна шкала емоцій К. Ізарда.

В ході проведення дослідження ми виявили, що люди в яких переважають позитивні емоції за шкалою емоцій К. Ізарда (інтерес, радість, подив, сором, провина), мають високий загальний показник емпатії (90%), та високі показники по шкалам прояву емпатії: емпатія до батьків (100%), емпатія до тварин (60%), емпатія до людей похилого віку (85%), емпатія до дітей (90%), емпатія до героїв художніх творів (75%), емпатія до незнайомих та малознайомих людей (80%). В той же час люди з переважанням негативних емоцій (горе, гнів, відраза, презирство, страх) мають низькі показники загального прояву емпатії та низькі показники по зазначених шкалах.

ЦІНІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНТІВ РІЗНОЇ СТАТІ

Безбородова М.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: д.психн., професор, професор кафедри психології та педагогіки ННІПП НАВС Хохліна О.П.

Ціннісна система людини - це складний регулятор людської життєдіяльності, який відображає у своїй структурній організації і змісті особливості об'єктивної дійсності, що охоплює і зовнішній для людини світ, і власне людину в усіх її об'єктивних характеристиках. Особистісні цінності виступають унормованими утвореннями як певні